

letne zgube. Nje ustavovernost mora toraj zeló nedovitna biti.

Naši dopisi.

V Gorici 26. dec. — Malo novic in še te niso vse vesele. Dve cerkvi okradeni in en samomor v 6 dneh — to gotovo ni lepo. Ponoči od 13. do 14. t. m. so okradli cerkev v Mavhinjah (na Krasu); škode je okoli 100 gld., ali hujša, ko materijalna škoda, je predrzna oskrumba svetih posod in presv. Rešnjega Telesa; odprli so namreč tatje tabernakelj in vrgli na tla sv. hostijo. — Na Sveti Gori pa so 18. t. m. za kakih 60 gold. vrednosti odnesli. — V Gorici se je ustrelil 20. t. m. neki T., nevreden sin očeta poštnjaka. — Nekatera naša županstva so začela vstavljati se nemškim in italijanskim uradnim dopisom. In to ni samomor. — Dne 21. t. m. je imela naša čitalnica letni občni zbor in je med drugim izvoljen nov odbor. Predsednik je prejšnji, g. A. Jeglič, denarničar tudi dosedanji g. Štef. Klemenčič; izmed odbornikov pa sta samo 2 stara, gg. prof. Čebular in Pirjevec, drugi so vsi novi, in sicer samo srednješolski profesorji: gg. Berbuč, Ivančič, Jenko, Kos, Šantel. Tedaj imamo profesorsko ministerstvo. — Gosp. Šimen Gregorčič, kaplan Rihemberški in sloveči pesnik, je zarad bolehnosti začasno vpokojen. — Praznike smo imeli pri nas krasne; včeraj je burja enomalo nagajala, danes je vsaj v mestu ni. — Z Bogom za letos!

Iz Povirske občine na Kr su 18. dec. — Dovolite, ljube „Novice“, prostorček vrsticam poslanim iz Krasa. Ker se tudi za nas primorske Slovence zanimate, sklenil sem Vam ta spisek poslati in mislim, da je prvi, vsaj dosedaj nisem zapazil nobenega še iz našega kraja. — Poročati imam o letini in naših nadlogah. Letina je bila pri nas slabša kakor smo pričakovali, rž in pšenica bila je slaba in zavaljo suše drobnega zrnja, koruze smo malo pridelali, ker jo je poletna suša pritiskala in potem prišel je čas za ozimino setev in morali smo jo še nezrelo domu spravljati. Ajda je iz prva prav lepo kazala, ali potem prišla je neusmiljena burja, ki je vse ugonobila, in pa grdo vreme v zadnji polovici oktobra. — Davke so jeli pri nas siloma iztirjevati, in kdor ne plača, ga rubiti. Ubogi kmet, kje jih bo vzel! ali naj mar pičle pridelke prodá in potem gre z družino beračit! Prigodi se, da imata dva kmetiča vsak eno kravico, katera ju živi s svojim mlekom, ki ga z velikim trudom na prodaj v mesto nosita in nazaj živež za družino, in da se združita in svoje njivice orjeta; pa pride od davkarije „eksekutor“ in odžene še ti kravici, edino podporo revnemu kmetiču, ki se sedaj nima na kaj opreti, da bi se preživel, in primoran je sedaj, na posodo iskati denar; ali kaj, ker ga je težko dobiti, in ako ga dobi, mora velike obresti obljubiti, ker tudi pri nas je takih, ki prav po judovsko ljudi odirajo, namreč z velikimi obrestmi denar posojujejo in se še s tem bahajo, češ, jaz sem usmiljen in rad posodim in tudi ne tirjam visocih obresti; en sam krajcar od goldinarja na dan. Sedaj, častiti bralci, pomislite, koliko na leto pride obresti, gorjé kmetu, ki tacemu oderuhu v roke pride, ker gotovo mu kmalu boben zapoje. — Vrh tega so nam cenilni možje zemljišča tako visoko vzdignili, da smo bili primorani, pri vsaki parceli reklamirati; ali kaj, ker nam reklamacijska komisija ni skoraj nič popravila, akoravno je res prav očitna pomota proti drugim nam bližnjim krajem. Bog se nas usmili!

Iz Lesec 17. grudna. — Z velikim veseljem smo v Lescah poslušali poduk o govedoreji g. Gustava Pirca,

katerega nam je kmetijska družba v poduk poslala. Poslušalcev prišlo je veliko, da so nam bili šolski prostori pretesni. Omenjeni gospod je s tako umljivim glasom govoril, da mu vsak posebej hvalo izreka. Tudi v imenu občinskega odbora izrekam hvalo in dodajam ponižno prošnjo do c. kr. družbe kmetijske, da bi nam zopet poslala omenjenega gospoda podučevat nas tudi o konjereji, ker imamo do te posebno veselje, skoraj vsak kmetovalec ima žebečo kobilu. Prav zeló bi nam gospod Pirc vstregel, ako bi nam svoj govor o govedoreji hotel spisan — oziroma v časniku natisnjen izročiti.

Iz Knežaka 20. dec. (*Slava „Slaviji“!*) Pri banki „Slaviji“ je bil tukajšnji posestnik Anton Novak zavarovan več let. Nesreča pa je hotela, da konec maja meseca t. l. zavarovalnine imenovani ni vplačal. Grozni požar je dne 1. avgusta t. l. tudi temu posestniku vpepelil vsa poslopja, pa do odškodnine revež ni imel nikakoršne pravice. Vendar mu je banka „Slavija“ na prošnjo tukajšnjega njenega zastopnika podelila 300 gld. Hvala ji in slava! Ali bi bila to storila vsaka banka? Ali bi bilo to storilo tudi uradno priporočevano „Dunajsko zavarovalno društvo“?

Iz Dolja pri Borovnici 17. nov. (*Nekaj o lovu.*) Slučajno naletel sem na nek nemški časopis, v katerem bilo je brati, da so lovci 27. dne u. m. v okraji vrhniškem ubili 39, reci devet in trideset srn, dve lisici itd. Res lepo število srn in tudi nekaj vrednosti poleg veselja lovčevega! A kdor vé ceniti škodo, ki jo napravlja ta divjad po gozdih bi dosti rajše videl, ko bi bilo brati: „ustrelili so 39 lesic in 2 srni“. Marsikdo bi me morebiti vprašal, kako to? Je mar lisica več vredna od srne? — Morda bi rekel: „ta je butec, ki to piše.“ No, vendar je po mojem vestnem prepričanju to čista resnica. Na vsacem oralu zemlje naj bi bila ena lisica stanujoča, ker ta je za kmetijstvo res koristna žival. Če kje katera do kacih kokoši pride, to mora se ji oziroma na koristi njene z mirno vestjo odpustiti. Prav bi bilo, da bi se lisica nikdar in nikjer ne smela ubiti. Če me morebiti izmed čast. bralcev kdo vpraša, zakaj ne, mu hočem odgovoriti.

Danes je moj namen, več govoriti o škodi, ki jo napravljajo srne po polji, vrtih, posebno pa po gozdih. Rečem, da ko bi posestniki gozdov, koder se srne nahajajo, vedeli škodo ceniti, ne dali bi za te bore solde lova v najem, pač pa bi združeno vzeli ga sami ter do zadnjega življa te stvari pokončali. Tukaj me utegne kak za lov vneti vprašati: „ali ne veš lovske postave?“ Toda tudi na to vprašanje pripravljen sem odgovoriti.

Ako človek gre z odprtimi očmi po gozdu ter vidi škodo storjeno po srnah, vidi jelke „mlade“, jih natančno opazuje, prepričal se bode, da so drevesca uže po 20, 25, 30 let stara, a še vedno ne toliko visoka, da bi škodljiva žival do vršička ne dosegla. Milo mora se lastniku gozda, ko to vidi, storiti; namesto da bi drevesa z veselim očesom pogledaval in računal, da čez toliko in toliko let bo vredno drevo toliko in toliko, mu kliče notranji glas: motiš se! Davki od gozdov so čedalje večji, ker ti se dadó pač povišati, a ponižati ne! Les po malem svojo vrednost izgublja, kljub temu se pa stroški kmeta vedno naraščajo.

Gorjé je pa tudi mladim sadnim drevescem, ako je v sadni vrt srnjakom pot odprta. Ti se s svojimi rogovi drgnejo ob drevesa, lub oddrgnejo, in zgubljen je drevo, zgubljen je up na povračilo prizadetih stroškov ter le prepogosto tudi zgubljen je za vselej pri kmetu veselje do sadjereje. — Nič bolje se ne godí polju, kamor se ta divjad navadi; videl sem z lastnimi očmi, in to uže večkrat, skakati srne po njivah in se skrivati po teh s koruzo obsajenih. Kaj pa s travniki? Tudi tem srna ni brez škode. Po travi se valja, zemljo

razkopava in da se po teh tudi pase, menda tudi vsak sam vé.

Vem, da mi bode posebno najemnik lova hotel priti s postavo nasproti, ki vелеva povrniti vsako škodo, ter mi rekel: „pa se pritoži!“

Na to odgovor bil bi preobširen, in bojim se za danes, da bi gosp. vrednik zaradi tega celemu spisu prostora ne odrekel.

Ako človek lovske postavo pazno prebira, nehoté vriva se mu notranji glas, da sami lovci so jo kovali, zakaj skovana je za ubozega kmeta jako ostro, nasproti pa za lovca jako milo, in ni čuda, da ako se vendar kje dobi kmet tako „surov“, da gre in prosi „fajn gospoda“ za povračila za škodo po divjadi storjeno, ga ta le malo, najraje nič ne odškoduje. Nasproti pa gorjé, ako kmet se kaj zoper to postavo pregreši! Prigodilo se je uže, da je ženica, ki je imela otroka pri prsih, dobila na polji mladega zajca, tega za svoj lačni želodec obrnila, a morala je sedeti v „luknji“ in mož moral je otroka povijati ter ga nositi dojit. — Za danes zadosti, le tolike rečem: vse gorjé naj pride čez tiste, ki mislijo, da kmet ni človek. *)

Iz Ljubljane. — Božični prazniki nam doma niso nič posebnega prinesli, le lepo vreme je bilo, toraj so se jih ljudje lahko veselili tudi zunaj pod milim nebom. Tem veselejša novica pa je priletela z Dunaja, novica, kakoršne bi se nikdar ne bili nadjali. Vsak je prav iz srca zavriskal: „živili cesar, živili!“ In zakaj? V četrtek je sprejel presvitli cesar na Dunaji med drugimi tudi deputacijo tržaškega mesta, ki ga je prišla prosit, da bi blagovolil Trst priporočiti vladi za voljo nameravane razstave; cesar je prav milostljivo to obljubil, pristavil pa: „Jaz prav res obžalujem, da tržaški državni poslanci moji vladi delajo fakično opozicijo, kajti opozicija, katero delajo, ni navadna, marveč fakična (hudobna, puntarska)“. S tem je cesar zadel vso levičarsko stranko, s katero držé in glasujejo tržaški poslanci Teuschl (ki je bil sam pri deputaciji), Rabl in Wittmann. Ta nepričakovana stroga obsodba levičarske stranke, h kateri se štulijo tudi naši nemškutarji, iz najviših ust je narodnjake prevzela tako, da veselja niso vedeli kaj; „zdaj je sam presvitli cesar z nami, ki stojimo za Taaffejevo vlado, zdaj nam bodo prišli boljši dnevi, zdaj dobomo svoje pravice“ — take in enake besede veselja je bilo slišati po mestu. Vse drugače pa Schreyevi nemškutarji; če si katerega prašal je li uže slišal ali bral to novico, ti je kar popihal ali pa pogovor obrnil brž na kaj družega. Le na skrivnem in med seboj so si šepetali strašno novico na uho in dr. Schrey je bil videti tak, kakor prepoden zajec, ves plah in plašen. — Ljubljana pa je bila vesela te potice z Dunaja za Božič, in gotovo je puhtela marsikaka vroča molitev do nebes za blagor našega presvitlega in milega cesarja, katerega nam Bog ohrani še mnogo mnogo let! Mi s svoje strani obžalujemo le to da našemu dr. Bleiweisu ni bilo dano včakati, da bi bil zvedel te besede presvitlega cesarja, na katerega je zmiraj stavil ves svoj up; gotovo bi mu bile osladile zadnje ure ali celo podaljšale življenje.

— (Slovenske Matice odbor) o zadnjem shodu ni volil za dr. Bleiweisom nobenega predsednika, ampak

*) Ta dopis se je našel v dr. Bleiweisovi „Novični“ za puščini. Ko je bil uže ves stavljen, nam pride iz istega peresa drug, temu enak. Toraj smo zadnjega zavrgli. To v pojasnilo gospodu pisalcu. Vred.

odložil njegovo izvolitev do izvršenega občnega zbora — s tem hoteč izraziti svojo žalost za pokojnim predsednikom. Vodstvo Matice je do tje odbor izročil podpredsedniku gosp. Petru Grasselliju. — Obširnejšega poročila pričakujemo.

— (Zadruga obrtnikov) je zdaj vrvnana. Zmagali so pametni nazori, po katerih edino je mogoče obrtnikom, pospeti se do boljšega stanja. Za načelnika so si izvolili gosp. Horaka, znanega, izkušenega obrtnika, ki dobro ve, kaj pravemu obrtniku koristi, kaj mu škoduje. V tem smislu se bodo tudi pravila preuredila in zboljšala. Prav tako!

— (Ljubljanska čitalnica) je imela na sv. Štefana dan svoj letni občni zbor, pri katerem so bili za odbornike izvoljeni gospodje dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, Fr. Drenik, Ivan Hribar, Fr. Kadilnik, Matej Kreč, dr. Moše, dr. Papež, M. Pakič, J. Pfeifer, Fr. Ravnikar, Sos, Tomic, V. Valenta in dr. J. Zupanec. Predsednika si voli odbor sam izmed sebe. Temu odboru se je naročilo, naj skrbi, da se osnuje poseben odbor za spodoben spominek dr. Jan. Bleiweisu.

— (Dramatično društvo) ima drevi v čitalnični dvorani svoj letni občni zbor z navadnim opravnim dnevnim redom, tudi se ima voliti nov odbor.

— („Brencelj“), čegar zadnja številka za to leto se uže tiska, stopi prihodnje leto v svoj 14. letnik. Med vsemi humorističnimi listi slovenskimi, kar jih je v tej dobi rodilo se, je on edini obstal in se v kljub velikim težavam in oviram ohranil uže 13 let — dokaz, da je narodu slovenskemu potreben in se mu je tudi prikupil. Dobro je, da naše nasprotnike pika sem ter tje tudi v nemškem jeziku. Zato ga mi, kakor smo to storili vsako leto, priporočamo tudi zdaj ob koncu leta vsemu narodnemu svetu v krepko podporo z naročevanjem in dopisovanjem, da bo mogel še krepkeje zaletavati se v naše nasprotnike. Vsak narod ima tudi svoj humorističen list, Slovenci imamo tega edinega. Držimo se ga! — Cena mu je 3 gold. za celo leto, 1 gold. 50 kr. za pol leta.

— („Slovenski pravnik“), ki z novim letom prične svoj drugi tečaj, vabi na obilno naročevanje in obeta, da bo prinašal tudi kratke popularno pisane pouke slovenskim županom, župnikom in drugim osobam, katere imajo tu in tam spisati kako vlogo do kake gospóske. „Pravniku“ cena je za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold., list se naroča pri vredništvu v Ljubljani.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Cesarjeve besede tržaški deputaciji, s katerimi je presvitli vladar tako strogo, a pravično obsodil s-danji vladi nasprotujočo opozicijo levičarjev v državnem zboru, so spravile vse judovske časnikarske kure kvišku, da so zagnale po vseh svojih listih strašno kokodaskanje; „N. fr. Presse“ je tako zaragljala, da jo je moralo državno pravdnništvo zaseči. Ta svojat je padla z vseh nebes, v katerih se je uže zibala v zlasti po zadnjih dogodbah v zbornici gosposki in v zbornici poslancev, ko je v svojih sanjah Taaffeja uže videla z ministerskega stola vrženega. Kakor strela so padle vladarjeve besede v njo in zdaj sta jo obšla strah in groza. „Deutsche Zeitg.“ tarna, da zdaj Taaffe stoji trdneje ko kedaj, „Tagblatt“ pa toži, da se je vsa levičarska stranka motila, ko je mislila, da je ta vladna politika le začasna in da mora priti zopet ministerstvo njenega mišljenja na krmilo. Z eno besedo, judovsko-